

Jaroslav Kaczynski

2005.

Jaroslav Kaczynski

2005. szeptember 25-én egyfordulós országgyűlési választásokat tartottak Lengyelországban. S mint eddig minden alkalommal, most is leváltották a kormányt, akárcsak a magyar választásokon. Érdekes egybevetni, hogy 1989 (az első lengyel választások éve) óta Magyarország is mindig olyan irányultságú vezetésnek szavazott bizalmat, mint a lengyelek. Ezt a tendenciát nevezték el „varsói gyors”-nak.

A szavazólapok 90%-os feldolgozása után már megállapítható volt, hogy a jobboldali Jog és Igazságosság pártja (PiS) a szavazatok közel 27%-ának megszerzésével végzett az élen. Második lett a sokáig esélyesnek számító nemzeti liberális Polgári Platform (PO) 24%-os eredménnyel. Elemzők szerint az döntötte el a választásokat, hogy a PiS szociális államot hirdetett, míg a PO liberális gazdaságpolitikát akart megvalósítani. A szavazók többsége tehát erős államot kíván.

Az eddig kormányzó posztkommunista Baloldali Demokratikus Szövetség (SLD) csupán 11%-ot kapott, még az Önvédelem nevű radikális agrárpárt is megelőzte őket egytized százalékponttal. A kudarc több okra vezethető vissza. A 2001-ben még 41%-os felhatalmazást elnyerő volt kormánypárt képtelen volt kezelni az igen magas munkanélküliséget. (A lengyel falvakban sokszor még a közvilágításra sem volt pénz.) Másrészt korrupciós ügyek sora látott napvilágot, mely bizalmilag már a III. Köztársaságot is kikezdte. A Kaczynski ikerpár, a Jog és Igazságosság vezetői a kampány során erkölcsi megújulást hirdetve, már egyenesen a IV. Köztársaság létrehozásáról beszéltek.

Bekerült még az alsóházba a nemzeti radikális Lengyel Családok Ligája (LPR) 8%-os eredménnyel, valamint az előző kormányból az EU-s agrártárgyalások miatt távozó Lengyel Néppárt (PSL) 7%-kal, így hat frakció alakulhat a szejmben.

Az előzetes várakozásoknak megfelelően kétpárti jobboldali koalíciós kormány várható, ezt mindössze a gazdaságpolitikai programok egyeztetése késleltetheti. A koalíción belüli erőviszonyokra még a két hét múlva sorra kerülő elnökválasztás is hatással lesz, ott is a PO és a PiS jelöltje, Donald Tusk és Lech Kaczynski között dől majd el a harc. Az államfőt közvetlenül választják, így nagyobb a befolyása a politikai életre.

A választásra jogosultak csupán 40%-a élt jogával, ami a rendszerváltás óta a legalacsonyabb eredmény. Nehéz feladat elé néz tehát az új kormány: a gazdaság élénkítése mellett vissza kell állítani a rendszerbe vetett bizalmat. Mert az embereket nem lehet büntetlenül becsapni.